

Slovenski Pravnik.

Leto XVI.

V Ljubljani, 15. majnika 1900.

Štev. 5.

Je li določbo §-a 74. odst. 2. zvrš. reda uporabiti pri ustavitvi zvršila sploh ali samo pri definitivni ustavitvi?

Spisal Henrik Sturm.

Povod k le-tej razpravi mi daje nastopni slučaj:

V izvršilni stvari *A*-ja proti *B*-ju radi 200 gld 5 kr. se je dne 28. novembra 1898 opravila rubežen premičnin, a sklepom z dne 29. novembra 1898 dovolila prodaja teh premičnin. Do prodaje ni prišlo, ampak se je prodajno postopanje na predlog tirajočega upnika s sklepom z dne 2. januarja 1899 ustavilo po §§ 200 št. 3 in 282 zvrš. reda, zavarovavši tirajočemu upniku zastavne pravice, pridobljene na premičninah, v rubežnem zapisniku popisanih.

Dne 1. avgusta 1899, torej po preteku pol leta, je predlagal tirajoči upnik med drugim prodajo omenjenih, dne 28. novembra 1898 zarubljenih premičnin ter sodno odmero izvršilnih stroškov, naraslih v tej izvršilni stvari pred dnevom 2. januarja 1899 in pa z ustavitvijo prodajnega postopanja.

Prva instanca je s sklepom z dne 2. avgusta 1899 med drugim dovolila zaproseno prodajo, zavrnila je pa drugi del prošnje zastran odmere izvršilnih stroškov ter to zavrnitev kratko z ozirom na § 74. odst. 2. zvrš. reda utemeljila, ker se odmera teh stroškov ni zahtevala v roku jednega meseca po dne 2. januarja 1899 izvršeni ustavitvi prodajnega postopanja.

Proti temu sklepu je tirajoči upnik vložil rekurz, v katerem je zavrnitev predloga glede odmere stroškov izpodbijal nastopno: »S sklepom z dne 2. januarja 1899 se je ustavilo le prodajno postopanje v smislu §§ 200 št. 3. in 282 zvrš. reda ter so se tirajočemu upniku pridržale pridobljene zastavne pravice. § 74. odst. 2. zvrš. reda določa le to, da mora tirajoči upnik tekom jednega meseca, ko se ustavi izvršilo, stroške

ugotoviti. Ustavitev prodajnega postopanja, katero je le jeden del zvršila, pa ni ustavitev zvršila.«

Rekurzno sodišče je s sklepom z dne 21. okt. 1899 ugodilo rekurzu in priznalo tirajočemu upniku razven stroškov 2 gld. 95 kr., določenih po sodišči prve instance, zvršilnih stroškov še znesek 4 gld. 77 kr. To se je s tem utemeljevalo, da tirajoči upnik nadaljuje zvršilo s prodajo v odprtem jednoletnem roku (§ 256. odst. 2. zvrš. reda), vsled česar je črtanje dotičnih, v teku zvršila na vprašavne premičnine nastalih zvršilnih stroškov neopravičeno.

Proti temu sklepu je zavezanec vložil rekurz, v katerem se je skliceval na to, da določba §-a 74. odst. 2. zvrš. reda govori splošno o ustavitvi in ne dela razlike, gre li za ustavitev zvršila sploh, ali pa samo za ustavitev prodajnega postopanja, ter da takega razlikovanja tudi ni posneti iz nagibov k §-u 74. zvrš. reda.

C. kr. vrhovno sodišče na Dunaju je s sklepom z dne 20. decembra 1899 št. 18344 odbilo zavezančev rekurz in v podkrepljenje svoje odločbe navedlo to-le: »Po §-u 74. odst. 2. zvrš. reda ugasne vsekakor zahteva do povračila še ne pravokrepno prisojenih zvršilnih stroškov, če se njih odmere ni zahtevalo najkasneje tekom jednega meseca po dovršenem ali ustavljenem zvršilu. Vender pa ima zakon v navedeni določbi definitivno ustavitev zvršila v mislih, kar izhaja iz jednačenja slučajev dovršenega zvršila s slučaji ustavljenega zvršila. A tudi nagibi k §-u 74. zvrš. reda ne dopuščajo v tem oziru nikakega dvoma, ker se s tem zakonitim določilom hoče le zabraniti, da bi se stroški, zadevajoči zahtevo samo, torej potem, kadar je upnik glede glavnice in obresti popolnoma poplačan, zopet rabili za vijak brez konca zoper zavezanca. Kjer tedaj, kakor v le-tem slučaju ni še plačana glavnica in je tirajoči upnik zahteval le začasno ustavitev dovoljene prisilne prodaje, varujoč si pridobljeno zastavno pravico, tam je omenjena nevarnost izključena in po tem takem tudi §-a 74. odst. 2. zvrš. reda ni moči uporabiti.«

Po mojem mnenji se z razlogi vrhovnega sodišča določbi §-a 74. odst. 2 zvrš. reda nekaj podtika, kar ni niti v besedilu tega §-a, niti v motivih izraženo. Pač je šlo v napominanem slučaju le za malenkosten znesek 4 gld. 77 kr., vendar bi bilo želeti, da bi bili vrhovni sodniki svoje stališče nekoliko bolj pojasnili, ker je bilo rešiti vprašanje principijalne važnosti.

Nejasno je, kako si vrhovni sodniki tolmačijo definitivno ustavitev zvršila. V zvezi s tem, kar navajajo za smoter določbe §-a 74. zvrš. reda, bi smatral, da imajo v mislih ustavitve, ki se povzroči vsled poplačila tirajočega upnika glede glavnice in obresti. Za takšno ustavitev bi veljal enomesečni rok §-a 74. odst. 2. zvrš. reda. Ako se pa zvršilo ni ustavilo iz omenjenega vzroka, oziroma ako je bila ustavitev le začasna, tedaj bi ne bil merodaven vprašavni enomesečni rok.

Mogoče je pa, da je vrhovno sodišče imelo pred očmi naredbo justičnega ministerstva z dne 15. okt. 1898 št. 23707 (ukaznik št. 30). Le-ta razlikuje v členu II. k §-u 233. a) tri vrste ustavitve zvršila in sicer I. popolno ustavitev (§§ 35, 36, 37, 39, 40, 46, 101, 129, 328, 376 in 377 zvrš. reda), II. začasno ustavitev dražbenega postopanja pri nepremičninah in prodajnega postopanja pri premičninah, če se more po preteku šest mesecev po ustavitvi vnovič predlagati dražba ali prodaja (§§ 151, 188 odst. 2. in 200 št. 3 zvrš. reda.), III. vse druge slučaje ustavitve dražbenega ali prodajnega postopanja (§§ 145, 188 odst. 4, 193, 200 št. 1, 2 in 4, 204, 206, 271, 282 zvrš. reda). Sklepiti je torej, da je vrhovno sodišče morebiti hotelo z definitivno ustavitvijo označiti popolno ustavitev (pod št. I.) nasproti začasni ustavitvi (pod št. II.).

Bodi si pa, da se pomen definitivne ustavitve tolmači na ta ali oni način, po mojem mnenju nikakor ni moči priti do zaključka, da bi imel § 74. odst. 2 zvrš. reda v mislih le definitivno ustavitev.

Kakor je iz nagibov, dodanih §-u 74. zvrš. reda razvideti, namerava ta zakonova določba venderle preprečiti, da bi se stroški ugotovljali po daljšem času, nego li je bilo prej običajno. Za časa prakse po občnem sodnem redu se je navadno potem, ko se je zvršilo že tolikrat in tolikrat ponovilo in zopet ustavilo, konečno s prošnjo za zopetno ponovitev zvršila zaprosilo

ob enem, da se stroški prejšnjega postopanja ugotovijo. Lahko rečemo, da se skoraj nikoli ni šele po izplačanju glavnice in obresti zahtevala ugotovitev zvršilnih stroškov, kajti, kakor naravno, po takratni odvetniški praksi so se, če je hotel zavezanec le deloma svoj dolg poravnati, najprej nastali stroški poravnali, ker za iste ni veljalo obrestno merilo glavnice, dolg na glavnici pa je obstal. Zatorej so se že takrat stroški ugotovljali v ozkem stiku z zvršilnim postopanjem, ker se je ugotovitev istih zahtevala ob enem s prošnjo za ponovitev zvršila. Če je prišlo končno do dražbe zemljišča, imel je sodnik o priliki razdelitve izkupila nalogo popregledovati po več pol obsegajoče stroškovnike.

Če bi nazori vrhovnega sodišča sedaj obveljali, pomenilo bi to povrat k stari praksi po občnem sodnem redu. Pri začasni ustavitvi zvršila, ako tirjatev tirajočega upnika ni še plačana na glavnici in obrestih, naj bi ne veljala določba §-a 74. odst. 2. zvrš. reda! Kam bi to privedlo! Napominana ministerijalna naredba določa natanko, kaj je začasna ustavitev zvršila. Ne samo ustavitev prodajnega postopanja pri premičninah, ampak tudi ustavitev dražbenega postopanja pri nepremičninah, če se na pr. zvrši po §-u 200 št. 3 zvrš. reda, je začasna. V obeh teh slučajih ustavitve se niso niti glavnica niti obresti tirajočemu upniku plačale. Ker torej ta terjatev obstaja in je bila ustavitev samo začasna, dala se bi ugotovitev starih stroškov po mnenji vrhovnega sodišča zahtevati tudi po preteku več let ne glede na določbo § 74 izvrš. reda, ako bi na pr. tirajoči upnik po daljšem času zopet predlagal prisilno dražbo neprimičnine in se bi dotično dražbeno postopanje končno popolnoma ustavilo. Od te definitivne ustavitve bi bil tirajočemu upniku pa še enomesečen rok na razpolago.

Tako tolmačenje §-a 74 zvrš. reda se ne sklada z »ratio legis« te določbe. Bilo bi pa tudi v protislovju z določbo §-a 54 št. 2. zvrš. reda, ki pravi, da se mora pri novčnih tirjavah v predlogu za dovolitev zvršila navesti znesek, ki ga je zvršilnim potom iztirjati, kakor tudi zahteva postranske pristojbine. Ta določba ni sicer stavljena pod sankcijo, kakor § 54. c. pr. r. glede pravnih stroškov določa (glej nagibe k

le-temu §-u), a lahko se bi govorilo o tem, ali ni načela, v §-u 54. c. pr. r. izraženega, z ozirom na §§ 54 št. 2 in 78 zvrš. reda uporabljati tudi pri zvršilnih stroških, in ali nima § 74. zvrš. reda v mislih samo onih zvršilnih stroškov, katerih tirajoči upnik o priliki predlaganja zvršila ne more znati? Naj si pa je temu kakor hoče, toliko, bi menil, je gotovo, da je namen §-a 54. št. 2 zvrš. reda ta, da naj bi imel zavezanec vselej popolni pregled čez stan svojega dolga v zadevni zvršilni stvari. Nazori vrhovnega sodišča bi bili tedaj v nasprotju z vsemi, ne samo v zvršilnem redu, ampak tudi v civilnopravnem redu glede stroškov izraženimi načeli.

Morebiti so pa vrhovni sodniki bili mnenja, da je razlikovati začasno ustavitev dražbenega postopanja pri nepremičninah od začasne ustavitve prodajnega postopanja pri premičninah. Razlika bi bila po mojem mnenju samo ta, da mora tirajoči upnik prodajno postopanje, katero je, zavarovavši si pridobljene zastavne pravice, ustavil po §§ 200. št. 3 in 282. zvrš. reda, zopet predlagati tekom jenoletnega roku (§ 256.), in sicer po preteku šest mesecev od začasne ustavitve, dočim bi mogel vnovič predlagati po §-u 200 št. 3 začasno ustavljeno dražbeno postopanje pri nepremičninah sicer tudi le po preteku šest mesecev, vendar brez druge omejitve.

Utegnilo se bi morebiti dalje ugovarjati, da je pri začasni ustavitvi prodajnega postopanja tudi ta razlika da ostane pridobljena zastavna pravica, dočim tega za začasno ustavitev dražbenega postopanja pri nepremičninah ni moči trditi; učinek prvoomenjene ustavitve bi bil torej drugačen, nego li pri zadnje omenjeni. Ta razlika je pa le navidezna. Po § 208 zvrš. reda more tirajoči upnik pri začasni ustavitvi dražbenega postopanja, če ni na dotičnem zemljišču bila že prej uknjižena zastavna pravica, predlagati, da se v vrstnem redu zaznamovane uvedbe dražbenega postopanja zastavna pravica uknjiži za njegovo izvršljivo terjatev. Ta predlog sme tirajoči upnik brez dvoma združiti s predlogom, da naj se ustavi dražbeno postopanje, in bilo bi ga rešiti le po pravomočnosti ustavitve. V obeh vprašanih slučajih začasne ustavitve si toraj tirajoči upnik zastavno pravico lahko varuje ter ni v tem oziru nobene druge razlike nego ta, da zastavna pravica pri premičninah ugasne v jednom

letu (§ 256), da pa trpež zastavne, na nepremičnini vknjižene pravice ni omejen na noben čas.

Da ni sicer prav nobene razlike med začasno ustavitvijo dražbenega postopanja in med začasno ustavitvijo prodajnega postopanja, to svedoči napominana naredba justičnega ministerstva z dne 15. oktobra 1898 št. 23707.

V členu II. k § 233 b) določa ta naredba, kedaj da je zvršilne, v register *E* vpisane stvari črtati kakor dokončno rešene. Pod posl. št. 3 pa pravi, da je črtati iste v predelku 20 (register *E*, ustavitev dražbenega ali prodajnega postopanja za najmanj šest mesecev) vpisane slučaje, če se ni vnovič predlagala dražba ali prodaja po preteku sedem mesecev od dne ustavitve. Po tej naredbi se torej smatrata oba vprašavna slučajačasne ustavitve za popolnoma slična. § 74 nahaja se med splošnimi določili zvršilnega reda, torej velja za vse vrste zvršila. Pri zvršilu na premičnine je samo jedna izjema od v §-u 74 izraženega načela. Določba §-a 284 je namreč skržila čas, ki pristojaa za ugotovitev stroškov tirajočemu upniku, tako, da niti po dovršitvi dražbenega naroka ne pripušča jednomesečnega roka in mora tirajoči upnik, da ne pride ob svoje stroške, pred dovršitvijo dražbenega naroka zahtevati svoje stroške. Ta določba je toraj specijalna nasproti §-u 74. Jasno je pa, da bi bilo neopravičeno in neutemeljeno, iz te določbe radi tega, ker je zahtevati stroške pred dovršitvijo dražbenega naroka, sklepati, da se bi v slučajih ustavitve, če tudi samočasne, mogli stroški tudi po preteku šest mesecev ugotovljati. Nego bolj upravičena bi bila nastopna interpretacija, namreč: če se ne morejo stroški zahtevati po dovršitvi dražbenega naroka, se tudi ne morejo zahtevati »per analogiam« po ustavitvi prodajnega postopanja. A niti to, niti ono ne bi bilo v zakonu utemeljeno, ker § 284. sploh ničesar ne govori o kaki ustavitvi.

Edino prava interpretacija §-a 74 je po mojem mnenji samo ta, da jednomesečen rok velja za vsako ustavitev sploh, bodisi popolno ali samo začasno, ker ta § ne dela nobene razlike med slučaji ustavitve. Edino pravo je pa dalje to, kar nagibi sami izrečno navajajo, da je namen §-a 74, preprečiti, da bi se po daljšem času stroški ugotovljali. Kar pa vrhovno sodišče podtika na-

gibom za smoter tega §-a, je tembolj, bi mislil, dvomljivo, ker zadevni nagibi niti z besedico ne omenjajo poplačita tira-jočega upnika glede glavnice in obresti, na kar se vrhovno sodišče sklicuje. Pač je dopustno, zakon sam interpretirati, a da bi se še nadalje nagibe same interpretiralo in o njih trdilo, da nekaj izražajo, kar ni uvideti, to je vendar čudno. Le če bi se reklo, da začasna ustavitev prodajnega postopanja po-meni toliko, kolikor odložitev zvršila, potem naj bi veljala vrhovnih sodnikov. Zakoniti pojmi o ustavitvi in odložitvi pa se ne dajo vreči v jeden koš.

Sklepi shoda odposlancev avstrijskih odvetniških zbornic.

I. Sklepi zastran stalne delegacije.

(Poročevalec: dr. A. Ružička z Dunaja.)

1. Avstrijske odvetniške zbornice si v ta namen, da skupno varujejo pravice in interese odvetniškega stanu, izberó stalno delegacijo.

2. Stalna delegacija sestoji iz vsakokratnih predsednikov vseh avstrijskih odvetniških zbornic, potem iz onih članov, katere naj izvolijo odbori odvetniških, več nego 300 odvet-nikov obsegajočih zbornic, in sicer volijo odbori zbornic: s 301 do 500 odvetniki 1 člana, s 501 do 700 odvetniki 2 člana, s 701 do 900 odvetniki 3 člane, z 901 do 1100 odvetniki 4 člane, z nad 1100 odvetniki 5 članov.

3. Vsak odbor lahko za slučaj, da je njegov predsednik, ali kak voljeni član zadržan, izvoli namestnike in določi, po kateri vrsti naj namestujejo zadržanega. Ako to ni izrecno po-vedano, tedaj velja vrsta, v kateri so bili izvoljenci naznanjeni.

4. Nikake zbornice ne morejo zastopati člani drugih zbornic.

5. Zbornica sme glasovati tudi le po jednom samem od-poslancu. Kedar se odpošlje manj odposlancev, tedaj se jednemu samemu odposlancu lahko podeli v okviru glasovalne pravice dotične zbornice tudi več glasov.